

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ БЮДЖЕТ
МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ 2008 г.**

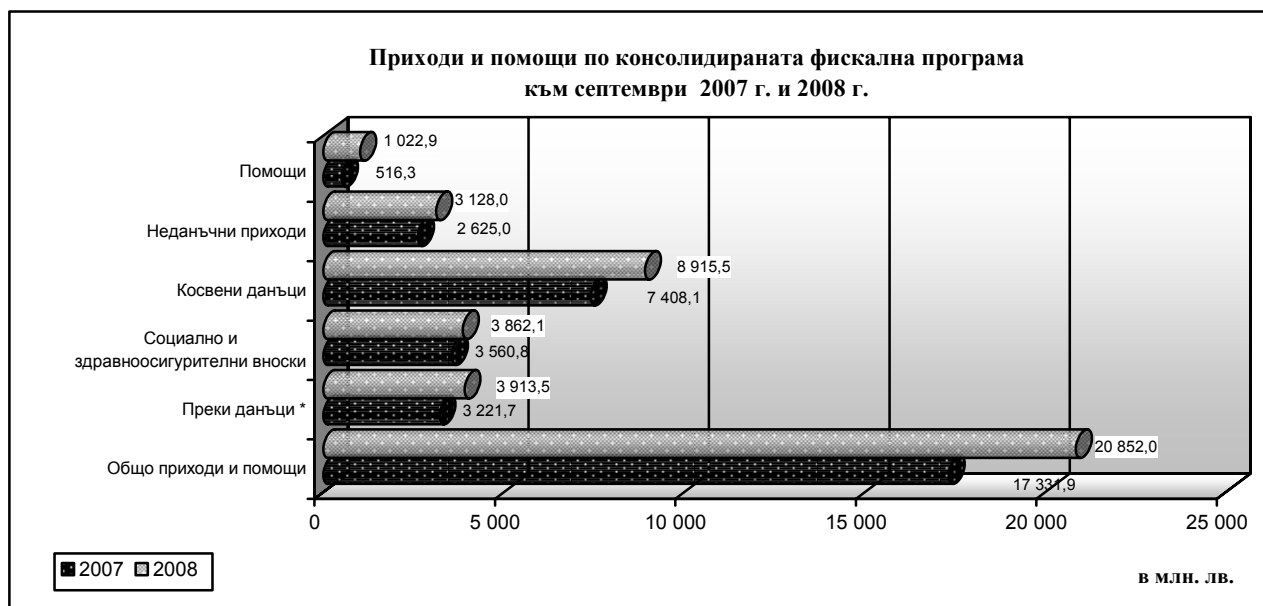
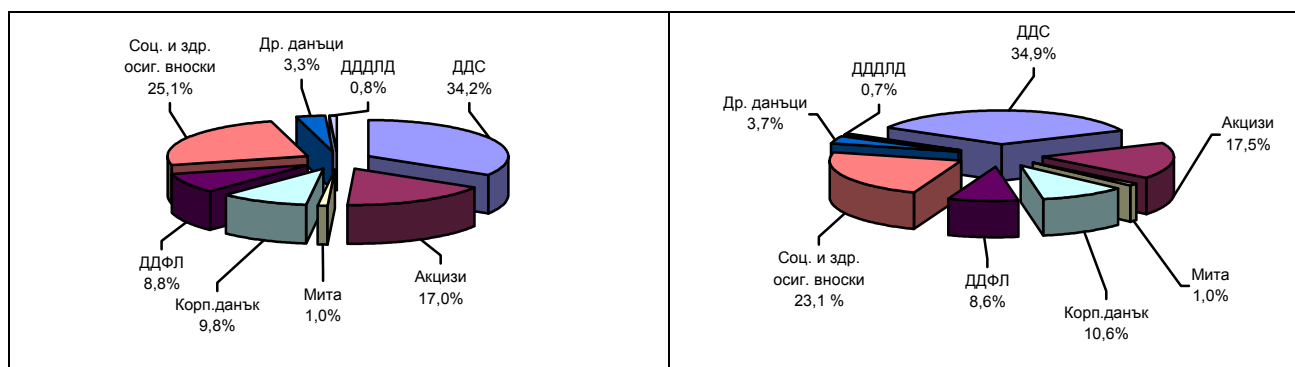
I. Основни параметри на консолидираната фискална програма¹ към септември 2008 г.

➤ **Приходите** за деветте месеца на 2008 г. по консолидираната фискална програма (КФП) са в размер на 20 852.0 млн. лв., което представлява 76.7 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2008 г. Съпоставени със същия период на 2007 г., приходите са нараснали с 20.3%, или са постъпили с 3 515.9 млн. лв. повече.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет

Септември 2007 г.

Септември 2008 г.

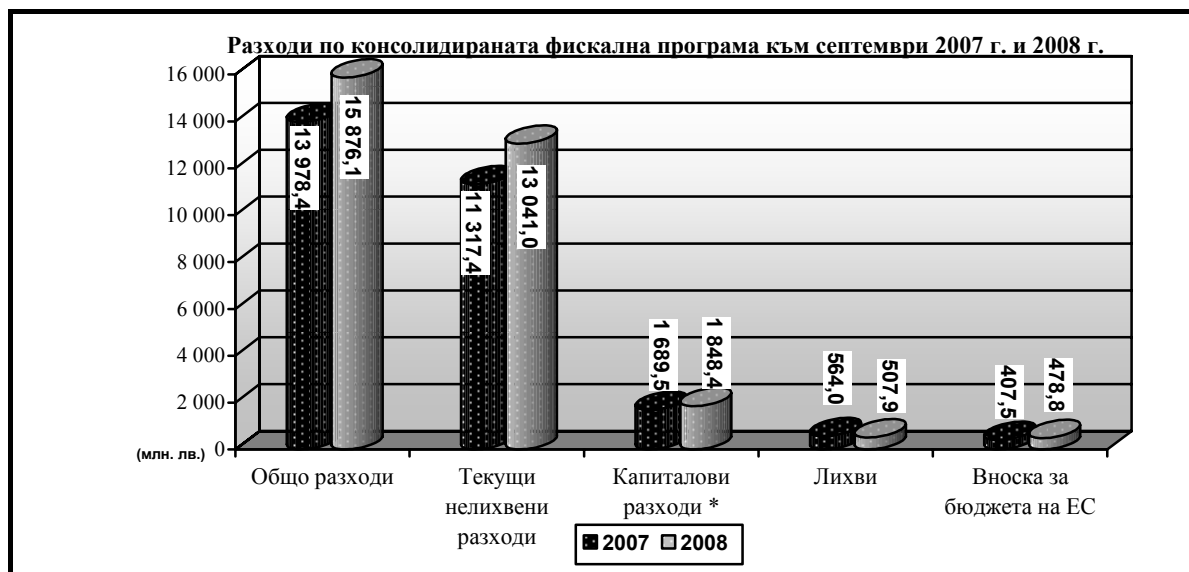

* С оглед изчерпателност на данните за целите на анализа в позицията „Преки данъци“ са включени и приходите от позицията „Други данъци“ – други данъци по ЗКПО и имуществени данъци

➤ **Разходите по консолидирания бюджет** (вкл. вноската на Република България за общия бюджет на ЕС) към 30.09.2008 г. са в размер на **15 876.1 млн. лв.**, което представлява 62.6 % от годишния разчет.

¹ Обхваща републиканския бюджет и всички автономни бюджети – на общините, осигурителните фондове, ДВУ, БАН, БНР, БНТ, Висшия съдебен съвет, както и извънбюджетни сметки и фондове и други сметки на централно и местно ниво. Данните са на база месечните отчети на ПРБК.

Отчетените разходи по основните разходни групи за деветмесечието 2007 г. и 2008 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България за общия бюджет на ЕС, изплатена към септември 2008 г. от централния бюджет възлиза на 478.8 млн. лв., което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на ЕС, в т.ч.:

- вноска за традиционни собствени ресурси (мита върху промишлените и селскостопански стоки и такси върху производството на захар и глюкоза) – 119.2 млн. лв.;
- вноска на база данъка върху добавената стойност 73.5 млн. лв.;
- вноска на база брутен национален доход – 251.8 млн. лв.;
- вноска за корекцията за Великобритания – 34.3 млн. лв.

Към края на месец септември **положителното бюджетно салдо по националния бюджет е в размер на 4 497.7 млн. лв., от европейските средства – 478.2 млн. лв., а общо по КФП – 4 975.9 млн. лв.** Освен доброто изпълнение на данъчните постъпления и постъпилите еднократни приходи за формирането на този положителен баланс към края на деветмесечието допринасят и постъпилите значими по размер аванси от европейските фондове, чието фактическо усвояване ще се извършва в съответствие с изпълнение на програмите. Също така е важно да се отбележи, че една голяма част от плащанията, свързани с инвестиционните разходи, традиционно за последните години, се измества за последното тримесечие на годината.

➤ **Фискалният резерв към 30.09.2008 г. е 11 956.2 млн. лв.**

II. Изпълнение на републиканския бюджет² към септември 2008 г.

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити към 30.09.2008 г., съпоставено със същия период на миналата година и програмата е както следва:

Таблица³ №1

ПОКАЗАТЕЛИ	(млн. лв.)				
	Отчет септември 2007 г.	Закон 2008 г.	Отчет септември 2008 г.	Изпълнение спрямо 2007г.	Изпълнение спрямо закон 2008 г.
Общо приходи и помощи	11 907.1	18 308.5	14 404.3	121.0%	78.7%
-Данъчни	10 269.7	16 741.3	12 340.1	120.2%	73.7%
Преки ³	2 861.6	4 558.6	3 424.6	119.7%	75.1%
Косвени	7 408.1	12 182.7	8 915.5	120.3%	73.2%
-Неданъчни	1 414.4	1 550.4	1 934.9	136.8%	124.8%
-Помощи	223.0	16.8	129.2	57.9%	767.4%
Разходи, трансфери и вноска за бюджета на ЕС	8 860.8	17 006.5	10 357.1	116.9%	60.9%
-Нелихвени	4 323.9	8 922.7	4 787.7	110.7%	53.7%
Текущи	3 649.8	6 747.4	4 084.8	111.9%	60.5%
Капиталови	674.1	2 175.3	702.8	104.3%	32.3%
-Лихви	555.0	663.8	495.4	89.3%	74.6%
Външни заеми	410.4	505.4	356.1	86.8%	70.5%
Вътрешни заеми	144.6	158.4	139.3	96.3%	87.9%
-Резерв за неотложни и не предвидени разходи ⁴		489.0			
-Трансф. др. бюджети	3 574.5	6 271.1	4 595.2	128.6%	73.3%
- Вноска за бюджета на ЕС	407.5	659.9	478.8	117.5%	72.6%
Бюджетно салдо	3 046.3	1 302.0	4 047.2		

➤ Приходи по републиканския бюджет

Към 30.09.2008 г. постъпилите **приходи** по републиканския бюджет са в размер на 14 404.3 млн. лв., което представлява 78.7 % от планираните за годината. Спрямо същия период на миналата година приходите са нараснали с 21.0 %, или 2 497.2 млн. лв. повече, в резултат основно на ръста в неданъчните приходи (36.8 %). В сравнение с деветмесечието на 2007 г. преките данъци са нараснали с 19.7 %, а косвените данъци с 20.3 %.

• Данъчни приходи

Постъпилите **данъчни приходи** за изтеклите девет месеца от годината са в размер на 12 340.1 млн. лв., което представлява изпълнение от 73.7 % на планираните разчети за 2008 г. и ръст от 20.2 %, или 2 070.4 млн. лв. повече спрямо същия период на миналата година.

✓ Косвени данъци

Общата сума на постъпленията от **косвени данъци** към края на месец септември е 8 915.5 млн. лв., или 73.2 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. нива, като заемат значителен дял от 72.2 % в общия размер на данъчните приходи. В сравнение със същия период на 2007 г. постъпленията в групата са нараснали с 20.3 %, или в абсолютна сума са постъпили с 1 507.3 млн. лв. повече, което се дължи основно на ефектите върху приходите от ДДС през първите месеци на 2007 г., поради промените на нормативната база след присъединяването на

² Републиканският бюджет включва централен бюджет и бюджетите на държавните органи, министерствата и ведомствата.

³ В групата на преките данъци е включена и позицията „Други данъци“ по републикански бюджет с оглед изчерпателност на данните.

⁴ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложени разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Република България към ЕС. Влияние оказват и промените в Закона за акцизите и данъчните складове, с който от тази година бяха увеличени акцизните ставки за определени стокови групи. По видове косвени данъци, спрямо септември 2007 г. са постъпили в повече: 978.5 млн. лв. (20.2%) от ДДС; 507.4 млн. лв. (21.0%) от акцизи; 21.4 млн. лв. (15.1%) от мита.

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по републиканския бюджет е **данъкът върху добавената стойност** – 47.3 %, като отчетените постъпления са в размер на 5 831.9 млн. лв., или 71.2 % от годишния разчет.

От 2007 г. в областта на облагането с ДДС бяха дефинирани две нови понятия – вътреобщностна доставка (ВОД), което замести режима износ за държавите-членки, и вътреобщностно придобиване (ВОП), което замести режима на внос от държавите-членки. В този смисъл, постъпленията от ДДС се формират като суми от внос от трети страни-членки на ЕС, събрани от митници, и от сделки в страната и вътреобщностни придобивания, постъпили по сметки на данъчната администрация.

Нетният размер на постъпилите приходи от ДДС от внос към края на месец септември е 3 177.6 млн. лв., или с 620.1 млн. лв. повече спрямо същия период на 2007 г.

Постъпленията от ДДС при сделки в страната и ВОП възлизат на 2 654.3 млн. лв., или 63.3 % от годишния разчет. Спрямо края на септември 2007 г. са постъпили с 358.4 млн. лв. повече, което се дължи на факта, че след присъединяването ни към ЕС и променената нормативна база през 2007 г., данъкът при ВОП стана изискуем на 15-ия ден на месеца, следващ месеца, през който е извършена продажбата на стоката и така в началото на миналата година се наблюдаваше забавяне на плащането. За по-високия размер на постъпленията през тази година влияние оказват и по-големите сделки със страни-членки на ЕС в края на 2007 г. и началото на 2008 г., както и увеличеното потребление.

Приходите от акцизи през изтеклите девет месеца на 2008 г. са в размер на 2 920.7 млн. лв., или 76.9 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. и заемат 23.7 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. Промените в Закона за акцизите и данъчните складове за 2008 г. продължават линията за хармонизиране на българското законодателство с това в ЕС и са в съответствие с договорения с ЕК график за промени в нивата на акцизните ставки. През 2008 г. са увеличени акцизите на някои видове горива, въглищата, кокса, ел. енергията и цигарите.

Постъпленията от акцизи към края на месец септември са формирани от следните основни стокови групи: горива (51.4 %), тютюневи изделия (40.0 %) и други акцизни стоки – пиво, спиртни напитки, кафе, пътнически автомобили и др. (8.6 %).

Постъпленията от мита към 30.09.2008 г. възлизат на 162.9 млн. лв., или 83.5 % от планираните в ЗДБРБ за 2008 г., като заемат 1.3 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение с периода януари - септември 2007 г. събраните мита за 2008 г. са с 21.4 млн. лв. повече, или с 15.1 %. В стоквата структура на приходите от мита за периода януари – септември 2008 г. четири основни групи – захар, автомобили, машини и електрически машини - имат дял от около 52.8%. Водещи са приходите от мита по глава 17 от Митническата тарифа ”Захар и захарни изделия” с 21.3 % относителен дял и 33.4 млн. лв., като сравнено със същия период на 2007 г. има увеличение от 14.3 %. На второ място са постъпленията по глава 87 ”Автомобилни превозни средства”, които възлизат на 29.5 млн. лв. и имат относителен дял от 18.8 %. Следващата стокова група, която дава 6.5 % от всичките мита, е по глава 84 - “Машини и апарати” с 10.2 млн.лв. и увеличение от 21.9 % спрямо периода януари – септември на 2007 година. Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай, възлизат на 44.5 млн. лв. (с 9.6 % повече от същия период на миналата година) и формират 28.3 % от общия обем на митата за периода януари – септември 2008 г. Следват ги приходите от мита от внос на стоки с произход от Бразилия (34.5 млн.лв.) –

22.0 % дял и увеличение на събраните мита с 8.5 % в сравнение със същия период на 2007 г., Япония – 17.9 млн. лв., 11.4% относителен дял; Русия – 8 млн. лв., 5.1% относителен дял и др.

✓ **Преки данъци**

Постъпленията в групата на **преките данъци** (вкл. и др. данъци по ЗКПО) за деветте месеца на 2008 г. са в размер на **3 424.6 млн. лв.**, или 75.1 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година приходите от преки данъци са нараснали с 19.7 % или 563.1 млн. лв. повече.

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 1 762.2 млн. лв. и представляват 82.8% от годишния разчет за 2008 г. Високото изпълнение за деветмесечието е свързано с нормативно регламентирани срокове за деклариране и плащане на годишния корпоративен данък (до 30 март на следващата година). Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по републиканския бюджет е 14.3 %. Спрямо септември 2007 г. се отчита ръст от 26.8 %, което в абсолютна сума представлява 372.2 млн. лв. повече. Положителният ефект от ниските данъчни ставки се очаква да продължи да влияе благоприятно в посока на увеличаване на инвестициите, подобряване на икономическата активност, намаляване на сивата икономика. Приходите от *корпоративния данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел)* към 30.09.2008 г. са в размер на 1 609.0 млн. лв., което представлява 83.3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. Постъпленията от *корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании)* към края на септември възлизат на 153.2 млн. лв., или 77.5 % от разчета за годината.

Приходите от данък върху доходите на физически лица са в размер на **1 412.8** млн. лв., или 65.7 % от планираните със ЗДБРБ за 2008 г. и формират 11.4 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към края на месец септември са 1 085.8 млн. лв. при 934.1 млн. лв. към 30.09.2007 г. За отчетния период са постъпили 62.8 % от предвидените със ЗДБРБ за 2008 г. средства. Факторите, оказали влияние върху постъпленията на данъка са следните:

- пропорционалното данъчно облагане, което стимулира икономическата активност и насърчава високо квалифицирания труд;
- по-ниското равнище на безработица (5.8 % за месец септември по данни на Агенцията по заетостта) и повишаването на доходите както в частния, така и в публичния сектор.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.09.2008 г. са 256.8 млн. лв. при 246.7 млн. лв. за същия период на миналата година. Изпълнението за периода е 74.5 % спрямо годишните разчети, за което допринасят както постъпленията по годишни данъчни декларации за 2007 г., така и от внесените авансови вноски.

По патентите – *приходите от патентния данък* към края на третото тримесечие са 8.1 млн. лв., като това представляват приходи от патентен данък само от минали години, тъй като с нормативните промени от 2008 г. този данък от републикански става местен и постъпва в общинските бюджети.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към 30.09.2008 г. са в размер на 62.1 млн. лв. при 46.8 млн. лв. за същия период на миналата година.

Постъпленията от **други данъци по републиканския бюджет** за отчетния период са в размер на 137.6 млн. лв., или 93.7 % от разчета за годината. Основната част от приходите са формирани от данък върху залози за хазартни игри, данък върху приходите на бюджетните предприятия и данък върху представителни разходи.

- **Неданъчни приходи**

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет към 30.09.2008 г. са в размер на **1 934.9 млн. лв.**, или 124.8 % от годишния разчет. Спрямо септември 2007 г. се отчита ръст от 36.8 % или 520.5 млн. лв. Високото изпълнение за деветмесечието се дължи от една страна на постъпилата еднократни приходи по републиканския бюджет във връзка със споразумението за уреждане на дълга на Ирак към Република България, в т.ч. 286.4 млн. лв. лихви, както и по-високата от планираната вноска от превишението на приходите над разходите на БНБ – с 50 млн. лв. От друга страна изпълнението на неданъчните приходи по бюджетите на министерствата и ведомствата също е добро, като за деветте месеца са постъпили 1 077.2 млн. лв., което превишава планираните със ЗДБРБ за 2008 г. с 4.8%.

- **Помощи**

Постъпилите **помощи** по републиканския бюджет към 30.09.2008 г. са в размер на **129.2 млн. лв.** и представляват основно средства за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение и за подобряване (улесняване) на бюджетните парични потоци, съгласно чл. 32 от Договора за присъединяване на Република България към ЕС (83.4 млн. лв.).

- **Разходи по републиканския бюджет**

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на 4 787.7 млн. лв., което представлява 53.7% от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. средства. Съпоставено с данните за същия период на 2007 г. нелихвените разходи са нараснали с 10.7% (463.8 млн. лв.).

От структурна гледна точка с най-висок относителен дял в нелихвените разходи (40.0%) са разходите за заплати, осигурителни вноски и др. възнаграждения за персонала, които са в общ размер на 1 914.1 млн. лв., или 70.6% от планирания размер за годината. След тях са разходите за текуща издръжка, които заемат 25.0% относителен дял в нелихвените разходи и са в размер на 1 197.8 млн. лв. (47.0% от разчета за годината). Това са основно разходи за горива, енергия, външни услуги, текущ ремонт, медикаменти, консумативи и др., извършени от първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, които попадат в обхвата на републиканския бюджет. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 551.2 млн. лв., или 55.3% от предвидените в ЗДБРБ за 2008 г. и са основно разходи по бюджета на МТСП за обезщетения по Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца, Закона за социално подпомагане и др. Разходите за субсидии са в размер на 421.8 млн. лв. или 86.4% от планираните за годината.

Капиталовите разходи и нетният прираст на държавния резерв са в размер на 702.8 млн. лв., или 32.3% от разчета за годината, което представлява увеличение с 28.7 млн. лв. спрямо отчетените за същия период на 2007 г.

- **Разходи за лихви**

Разходите за лихви по републиканския бюджет за периода януари-септември на 2008 г. са в общ размер на 495.4 млн. лв., или 74.6% от предвидените в разчета за годината. В основната си част това са разходи за **лихви по външни заеми**, които за отчетния период са в размер на 356.1 млн. лв. От тях 319.4 млн. лв. са разходите, направени по централния бюджет и 36.7 млн. лв. тези по държавни инвестиционни заеми, в т.ч. 25.5 млн. лв. са по заемите, управлявани от министерства и ведомства; 11.2 млн. лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество.

Лихвите по вътрешни заеми по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 139.3 млн. лв. (87.9% от разчета за годината) и представляват лихви по ДЦК.

• **Нетният размер на трансферите по републиканския бюджет** към септември 2008 г. е 4 595.2 млн. лв., което представлява 73.3 % от разчета за годината, в т.ч.:

- Бюджетните взаимоотношения с общините включват нето предоставени трансфери в размер на 1 951.7 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 1 654.3 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер 144.4 млн. лв., нетни трансфери от други бюджети в размер на 154.1 млн. лв. и възстановени субсидии от предходни години в централния бюджет – 1.1 млн. лв.

- На социално-осигурителните фондове – 1 874.4 млн. лв., което представлява 63.4 % от годишния разчет.

- На съдебната власт – 247.1 млн. лв., или 74.1 % от одобрения размер за годината.

- На Народното събрание – 26.2 млн. лв., което представлява 49.4 % от заложените в разчета за годината.

• Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към септември 2008 г. от централния бюджет възлиза на 478.8 млн. лв., което е в съответствие със законодателството на ЕС за системата на собствените ресурси.

➤ **Положителният баланс** по републиканския бюджет към края на месец септември 2008 г. е в размер на **4 047.2 млн. лв.**

➤ **Финансиране на дефицита чрез операции по дълга**

По показателя **погашения по външни заеми** по централния бюджет (позиция във външното финансиране) за деветмесечието на 2008 г. са изплатени 722.4 млн. лв. С най-голям дял са плащанията по предсрочното погасяване на шест заема към Световна банка (в размер на 525.2 млн. лв.) и на заема от Японската банка за развитие и сътрудничество, отпуснат като съфинансиране към заема FESA I II от Световна банка в размер на 55.4 млн. лв. Само за месец септември са извършени редовни погашения в размер на 41.6 млн. лв., от които по дълга към Европейски съюз - 29.3 млн.лв. и по дълга към страните кредитори от Парижкия клуб, в частност към Правителството на Германия 12.3 млн.лв. През отчетния период няма активирани нови държавни гаранции и предвидените средства за покриване на този риск не са използвани.

По държавните инвестиционни заеми към септември 2008 г. са усвоени средства в размер на 155.2 млн.лв., съответно 119.3 млн.лв. по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 35.9 млн.лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество. Изплатените главници са в размер на 70.0 млн.лв., от които 46.6 млн.лв. са по бюджетите на министерствата и 23.4 млн.лв. от крайните бенефициенти.

Операции с държавни ценни книжа по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): през деветмесечието е отчетено отрицателно нетно финансиране с ДЦК в размер на 175.9 млн. лв. От началото на годината са емитирани общо ДЦК на стойност 208.3 млн.лв. /номинална стойност 215 млн. лв./, от които 45 млн. лв. са тримесечни съкровищни бонове, 65 млн. лв. петгодишни и 105 млн. лв. десетгодишни облигации, а само за месец септември тримесечни съкровищни бонове с обем – 15.0 млн. лв.. За отчетния период платените погашения по ДЦК са в размер на 384.1 млн. лв.

III. Бюджет на съдебната власт

По бюджета на съдебната власт към месец септември 2008 г. са постъпили приходи в размер на 57.6 млн. лв., което представлява 110.7% спрямо предвидените за годината. Най-голям относителен дял в постъпленията заемат приходите от съдебни такси – 47.3 млн. лв.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 265.2 млн. лв., или 68.8% от планираните за годината (385.3 млн. лв.).

IV. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социалноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към месец септември 2008 г. са в размер на 3 918.6 млн. лв., или 80.4 % от разчетите за годината. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски (3 862.1 млн. лв.) представляват 98.6 % от общия размер на постъпленията по бюджетите на социално и здравно-осигурителните фондове, в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 3 067.1 млн. лв., а от здравноосигурителни вноски – 795.1 млн. лв.

Разчетените по ЗБДОО и ЗБНЗОК за 2008 г. **разходи** на социалното осигуряване са в размер на 7 750.1 млн. лв. Към месец септември 2008 г. социално и здравно осигурителните фондове са извършили разходи в общ размер на 5 556.7 млн. лв., което представлява 71.7% от годишния разчет, в т. ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 4 364.6 млн. лв., а здравноосигурителните плащания - в размер на 1 093.4 млн. лв.

V. Общини

Постъпилите **приходи** по бюджетите на общините към края на месец септември 2008 г. са в размер на 1 291.9 млн. лв., което представлява 73.5 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2008 г. Преобладаващ дял (61.4 %) заемат неданъчните приходи, които основно представляват приходи от общински такси и постъпления от продажба на нефинансови активи.

Извършените **разходи** по местните бюджети са в размер на 3 078.3 млн. лв., или 94.2 % от разчетените към ЗДБРБ за 2008 г.